

Soszyński, Jacek

Sesja witełońska - Toruń 17 września 1987

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 33/2, 579-580

1988

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W 70 rocznicę śmierci węgierskiego inżyniera-konstruktora czadnic Antoniego Kerpelyego, zorganizowało Węgierskie Stowarzyszenie Górników i Hutników (OMBKE) sesję naukową w Miszkolcu z udziałem delegacji naszego Stowarzyszenia i Komisji Historii i Ochrony Zabytków Hutniczych (w dniach 18 i 19 września 1987 r.). Strona polska zorganizowała z tej samej okazji (9 października w Hucie Batory w Chorzowie w której pracują czadnice Kerpelyego) z udziałem Kolegów z Węgierskiego i Austriackiego Stowarzyszenia, sesję z referatami o zastosowaniu czadnic Kerpelyego w hutnictwie żelaza inż. Zygmunta Kaśka, a w hutnictwie cynku dr inż. Emanuela Wilczoka. Odsłonięto również tablicę pamiątkową w Hucie Batory oraz wydano pamiątkową plakietę.

W dniach 10 i 11 października br Komisja przeprowadziła lustrację zabytków hutnictwa w Okręgu Staropolskim (woj. kieleckie i radomskie) stwierdzając zakończenie remontu zabytkowego Zakładu Wielkopieczowego w Chlewiskach, zabezpieczenie jako trwała ruina Zakładu Wielkopieczowego w Samsonowie, uporządkowanie i ogrodzenie pozostałości po wielkim piecu w Rejowie. W Mostkach po zakładzie wielkopieczowym pozostał tylko budynek dyrekcji, ale Wojewódzki Konserwator w Kielcach posiada dokumentację fundamentów obiektów hutniczych, znajdujących się pod powierzchnią ziemi. Przy okazji odwiedziono izbę pamięci Suchedniowskich Zakładów Urządzeń Technicznych i inne zabytki w dorzeczu rzeki Kamienna.

Działalność wydawnicza w roku 1987:

a) Wydano opracowane w roku 1986 broszury w nakładzie po 500 egz.: *Początki wytapiania żelaza* — prof. dr J. Piaskowski, *Słownik historyczny hut cynku na ziemiach polskich* — prof. dr J. Jarosz i *Eksploracja złota na Śląsku* — prof. dr R. Sroczyński;

b) Oddano do druku 3 broszury: *Najwybitniejsze zabytki dawnego piśmiennictwa polskiego technicznego hutniczego* — prof. dr J. Piaskowski, *Technologia najdawniejszych przedmiotów z żelaza znalezionych w Polsce (VIII—II w.p.n.e.)* — j.w. i *Ośrodki przemysłu hutniczego w Beskidzie Śląskim i Żywieckim* — mgr Karol Gruszczyk;

c) W przygotowaniu są: *Hutnicze wykopaliska archeologiczne w woj. katowickim* — mgr Teresa Kosmala i *25 wieków kuźnictwa i hutnictwa żelaza w Częstochowskim Zagłębiu Rudonośnym* — mgr. Jerzy Zimny.

Z inicjatywy Komisji, huty wykonały tablice dla Zakopanego w celu oznaczenia *Drogi żelaznej* obecnie zwanej Drogą pod regłami.

Komisja przeprowadza rozeznanie w celu upamiętnienia pierwszego wytopu cynku na Śląsku. W miejscowości Wesola, gdzie ten wytop się odbył, postanowiono tablicę pamiątkową.

Marian Sadłowski
(Katowice)

SESJA WITELŃSKA — TORUŃ 17 WRZEŚNIA 1987

17 września 1987 roku odbyła się w Instytucie Fizyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu interdyscyplinarna sesja, poświęcona badaniom nad działalnością naukową i spuścizną rękopiśmienną Witelona, XIII-wiecznego uczonego urodzonego na Śląsku, autora podstawowego dla średniowiecza i renesansu dzieła, podsumowującego całość ówczesnej wiedzy z zakresu optyki, pt. *Perspektywa*, oraz filozoficznego traktatu *De causa primaria poenitentiae et de natura daemonum*.

Zainteresowania pismami Witelona chociaż mają już swoją naukową tradycję w Polsce, po badaniach Aleksandra Birkenmajera przez przeszło czterdzieści lat nie owocowały drukiem nowych prac. Dopiero w latach siedemdziesiątych, w związku z wyraźnym ożywieniem tematyki witelonowskiej pośród uczonych w Polsce i zagranicą, *Studia Copernicana* rozpoczęły sukcesywną edycję spuścizny Witelona¹. W ramach tej inicjatywy mieści się wyżej wspomniana sesja, w której udział wzięli przedstawiciele nauk historycznych, filologii klasycznej, fizyki i medycyny. Na zaproszenie Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN przybył prof. dr Sabetai Unguru z Uniwersytetu w Tel-Awiiwie. Obradom przewodniczył prof. dr hab. Paweł Czartoryski (Zakład Badań Kopernikańskich IHNOiT PAN, Warszawa) redaktor naczelny *Studia Copernicana*. Sesja stanowiła podsumowanie zakończonych niedawno prac nad trójjęzycznym wydaniem ksiąg II i III *Perspektywy* Witelona, złożonych do druku jako tom XXVIII serii *Studia Copernicana*. Komunikaty wygłosili dr Jerzy Burchardt (ZBK IHNOiT PAN, Wrocław) na temat klasyfikacji rękopisów Witelona, dr Lech Bieganowski (Wojewódzki Szpital Zespolony w Toruniu) na temat mechanizmu funkcjonowania oka w rozumieniu Witelona, oraz doc. dr hab. Andrzej Bielski (Instytut Fizyki UMK) na temat błędu w rozumowaniu Witelona dotyczącym mechanizmu działania oka². Sesję zamknęła dyskusja w której brali udział wszyscy obecni, poświęcona głównie zagadnieniom edytorskim związanym z omawianym tomem. Przygotowano wspólny list do Wydawnictwa Ossolineum, proponując podział tomu XXVIII *Studia Copernicana* na dwa woluminy, z których jeden przeznaczony byłby dla czytelników polskich (edycja łacińska i przekład polski), a drugi dla odbiorców zagranicznych (edycja łacińska i przekład angielski).

Miły akcent stanowiło oprowadzenie gości po zabytkach Torunia oraz wycieczka samochodowa w okolice miasta.

Jacek Soszyński
(Warszawa)

Z ZAGRANICY

III WSPÓLNY ZJAZD HISTORYKÓW MEDYCZYNY NRD — PRL (14—16 PAŹDZIERNIK 1987)

Już po raz trzeci Polskie Towarzystwo Historii Medycyny i Farmacji i Gesellschaft für Geschichte der Medizin in der DDR zorganizowały wspólny Zjazd swoich członków. Staje się to już tradycją. Ostatni wspólny Zjazd odbył się trzy lata

¹ *Witelonis Perspectivae liber primus. Book I of Witelo's Perspectiva*. An English Translation with Introduction and Commentary and Latin Edition of the Mathematical Book of Witelo's Perspectiva by Sabetai Unguru, Wrocław 1977, *Studia Copernicana*, t. XV.

Jerzy Burchardt: *List Witelona do Ludwika we Lwówku Śląskim. Problematyka teoriopoznawcza, kosmologiczna i medyczna* (wraz z łacińską edycją Listu). Wrocław 1979, *Studia Copernicana*, t. XIX.

Witelonis Perspectivae Liber quintus. Book V of Witelo's Perspectiva. An English Translation with Introduction and Commentary and Latin Edition of Witelo's Perspectiva by A. Mark Smith, Wrocław 1983, *Studia Copernicana*, t. XXIII.

² Zob. artykuł „Kw. HNiT” 1986 nr 2 s. 315—333. (Red.)